

log vlade glede promjene poslovnika, te kaže, da je to nezakonito. — Primljen je predlog Ebenhofov. — Wolf viče: Kuća je sama soba stavila strik za vrat. — Na to je u 3em ritanju primljen predlog gospodske kuće o preinaki čerkovnog zakona, pak se vječalo o vladinu predlogu o mirovima.

Gautsch-Geluchowski.

Netemeljiti su glasovi o Gautschovom odstupu, kao i to, da će vlada razpravu zak. osnove o izbornoj reformi odgoditi do jesenskog zasjedanja. Ona želi, da reforma bude obavljena prije ljetnih praznika, te će ovo zasjedanje eventualno potrajati i do konca lipnja. — U „Fremdenblattu“ se javlja, da su izmisljene vjesti nekih teških listova, da se graf Geluchovsky intrigira proti izbornoj reformi i da se rotiraju sa inozemstvom.

Iz Srbije.

Komisija sastojeca od deset članova izjavila se je o rezultatu uporednih proba za nove topove. Pet oficira izjavilo se za francuzku firmu Schneider & Creuzot, a pet drugih predložilo, da se uzmu u obzir oferte firme Ehrhardt i Škoda. — Nekoje izjavne novine doneše vijest iz Beograda, da se u Aleksinsku dogodio sukob između jednog oficira i novinara, koji je izazvao veliku uzrujanost u pučanstvu. Te su vijesti izmisljene. — Kao delegate pregovora za trgovačke ugovore između Srbije, te Rusije, Francuske, Italije, Rumunjske, Grčke i Belgije, koji će se držati u Beogradu imenovani su upravitelj duhanjskog monopola Mišević i ravnatelj glavne carinare Konić. Rusija i Francuska opredjelile su za svoje poslanike u Beogradu Gubastova i Benoista.

U Beogradu je pobudilo senzaciju članak Pavla Marinkovića, predsjednika novinarskog društva, koji veli, da postoji urota protiv nobilca Aleksandra, te kaže, da je odlučeno svih pobijati.

Pokret u Rusiji.

„Ruskoje Gosudarstvo“ potvrđuje glasinu, da će u Krasnodatu biti izgrađene nove utvrde. Isti list proglašuje neistinitom glasinu, da će flotila ruskih krstarica pod zapovjedništvom veličkog kneza Aleksandra Mihajloviča odlopliti na vječnu i Sredozemno more. — „Ruskoje Slovo“ iznosi žestok sukob, što se je zbio na zadnjem ministarskom vijeću između ministra nastave grofa Tolstoj i ministra pravde Aktinova. Tolstoj je do izraza svom čudjenju, što još nije povedena parnica protiv nijednog od oružničkih oficira, koji su poticali na bune i kverpolicije. Ministar Aktinov odvrta da su i mnogi profesori davali oružja djacima, a ipak ni od njih nitko nije stavljen pod optužbu. Grof Tolstoj mu odgovornu, neka povede istragu i neka nadje onoliko dokaza protiv profesora, koliko ih ima protiv žandar oficira. — Možda će grof Tolstoj radi ovog sukoba dati ostavku. Uspjeh je izdavač lista „Rus“ Suvošin, te osudjuju na godinu dana tamnicu u tvrđavi. Čar je odbio molbu prizivnog suda, da mu se kazni smanji. — Bojat se je, da će do malo buknuti pokret među seljačtvom. Revolucionarna je stranka već počela dieliti seljacima mnogo oružja, osobito revolvera, iz Varšave. Kiewski je guverner naredio, neka se pretraže sve poštanske pošiljke i neka se zaplijeni oružje, koje se u njima nadje. — Trajanje aktivne službe u ratnoj mornarici svjedeno je na 5 godina. — Za skoro uskrsne blagdane spremaju se ozbiljni sukobi. Redarstvo u Petrogradu i u Moskvi dalo je zaplijeniti buntovne iskane proglase, ali isti su ipak puno razšireni. osobito u pokrajinskim gradovima. — U izborima birača svevidlj doklajuju većinu poljski i popovi, koji zaista neće birati zastupnike iz najradikalnijih stranaka. Umjereni se krugovi nadaju, da će se borba između vlade i naroda do brzo razviti u ustavnim granicama Dume, čije će se funkcije morat znatno proširiti. Obće je mišljenje, da se sada ne može ponoviti oružani ustanak, koji se lani u provinciju zbio, jer je onda ruska vojska bila nemoćna. Danas je skoro na svakom kolodvoru po koji vlak s mitraljezima spravan, da krene u pobunjena mjesta uzduž pruge. Sami revolucionari ne goje više nade u ponovni ustanak. No s druge strane nastavljać se plačkanja i robljenja norčanin zavoda, te umrštava, sve dok se Rusija ne oslobodi političke groznice i dok ne počme živjeti normalnim životom, a to će biti tek onda, kada u Rusiji bude jedinstvena vlada, koja će zaslužiti narodno poštovanje. Objeđanjeno je finansijski pravilnik, u kojem ima i jedna kanzala glede Dume, a po taj je kanzala odredjen kao državni temeljni zakon, da je Duma ne nadležna razpravljati i odlučivati o inozemskim zajmovima, sklopljenim prije njezina sazivanja. — Izbori za Dumu teku u najboljem redu, dapače i u istoj Poljskoj. — Katolički biskup u Vilni izjavio je, da je usljed carskog manifesta o slobodi vjeroispovijedi i vjerskoj toleranciji 20.000 osoba preslo na katoličku vjeru. — Policija je u Rigu otkrila tajno skladište revolucionarnih proglašaja, te je

zaplijenilo 6 sanduka. Uapšene su 4 osobe. — U občinu Kattakala nedaleko Rige provalilo je u občinu uređi 8 osoba revolucionarne stranke, te je zapalio carsku sliku, uništio spise i polomilo pokućstvo.

Konferencija o Maroku.

Kako se sad doznaje austro-ugarski delegati u Algeirasu samo po imenu izgledaju auktori predloga što ga podnese; a u istiju auktor je američki delegat White. Taj je predlog odobrila američka vlada, iza kako je brzojavno bio javljen engleskoj vladi, koja je na nj bezuslovno pristala. — Optimistične tvrdnje, da je postignut podpun sporazum, valja oprezno primati. Vjerovatno je, da će doći do sporazuma, ali do potpunog će proći još dosta vremena. — Redakcijski odbor bavio se poljeznim pitanjem i izradio nacrt od 8 članaka. Tri zadnja have se djelokrugom policijskog inspektora, koji će u Tangeru stanoviti, te svoja izvješća podnositi sultanu i diplomatskom saboru u Tangeru. Plata mu je fiksirana na 15.000 franka. Sultanić će uzimati oficire i podoficire policije iz francuske i španjolske vojske. Nacrt ne govori o podjeli luka. — Austr.-ugarski i američki predložili potpisati su u pozadini. Razpoloženje je opet dobro. — Kod svih delegata prevladala je želja za sporazumom. U ponedjeljak morala je biti odlučna sjednica. — Njemačko stanovništvo za buduću plerarnu sjednicu konferencije o Maroku nije imalo nikakvu naknadnu korekturu, nego je uzdržao u neopromjenjenom. Njemačka može doznati da francuzka i španjolska policija vrši nad Niemcima izkjučnu vlast, bez konzultirajuće uloge jedne više molbe internacionalnoga značaja.

NAŠI DOPISI

Split

„Hrvatska vjersijska banka“ otvorila je i ovdje svoju podružnicu, kako se razabire iz njezina godišnjeg izvještaja. Tako ćemo imati u Splitu pet banka. Od ovih tri su naše domaća, četvrta je kroz talijanska, a peta njemačka. Dobro je, da su se interesovani Hrvati odlučili na zavedenje ove nove svoje bankarne podružnice, e da se što više izistimo njemački upliv i da se suprotstaviti tome u plivu hrvatski odpor. Poznato je naime, kako je prijašnji upravitelj njemačke banke bio protivnik svega, što je hrvatsko i kako je u svemu i u svućemu podupirao Banku Commerciale, uzakružujući Pučkoj Banci sve pogodnosti. Sad je napokon to prestalo i uzpostavljeno je izmjenično redovito poslovanje i sa Pučkom Bankom.

Naša braća Slovenci ustrojili su podružnicu svoje Ljubljanske Banke, koja je našoj trgovačkoj stvari mnogo koristovala, jer odmah ista posluje, postotci su pali u obće od 8% i 10% na 6% ali uza sve to ova podružnica nije megle ipak razviti podpuno svoj rad, jer joj pravila nisu dopuštala djelovanje bez uknjižbe, uz koju se je uračunavao i postotak na posao i na biljege.

Prva Pučka dalmat. Banka, koja postoji već preko 30 godina, donijela je odista ogromnu korist. Kad se je ustrojila, kamatnici su narodu uzimali od 20% — 30% dobitka. U neka doba bila je zbilja prava malka pučka i služila je bez uzorom humanitarnog i patriotskog djelovanja. Nego, sva je pogreška i celo zlo nastalo u tome, što je kasnije i ona zabrazdila u strančarstvu. Kad se je u Dalmaciji osnažila misao pravaška, gosp. V. Morpurgo, neobuzdani njen protivnik, naveo i banku u strančarški vrtlog. Svima oimna, koji su bili pristaje stranke prava bila su zatvorena vrata Pučke Banke, nisu mogli imati kredita makar i mali Bog zna koji imetak. Da je ta Banka uvijek prosledila svojim početnim radom i pravcem, ona bi danas bila u pravda smislu rieči prava dalmatinska banka i ne bi bila potreba od podružnica ni Ljubljanske ni hrv. vjersijske banke.

Pučka je Banka zavod jako solidan. Ona broji 4000 dionica sa 480.000 K, a pričuva glavnicu pod dvojim naslovom iznaša 327.910,13 K, što čini tri trećine nad samom glavnicom. Ova bi pričuva glavnicu bila prekorakista iste dioničke glavnicu, da joj nije nenadno vlist mjerila vanredni porez na posebnu pričuvi i da neki članovi uprave nisu u svoje svrhe razlili novac, uzakružujući ga strankama za poslovanje. To su neki članovi vrlo dobro vidjeli i znali, kako je današnji predsjednik te Banke to činio sa više hiljada forinta.

Blažac god. 1905 izkazuje upravo 8% — 9%, jednako kao prošlih godina. Na 1. travnja tek. g. biti će javna sjednica te Banke. Druga takta dnevnog reda biti će: upodunjenje po pravilniku odstupajućih članova uprave. Prošle su godine bili bitajni u upravu umirovljeni činovnici g. T. i P. ljudi pošteni, ali u posle Banke nimalo neupućeni. Sve, što su znali, bilo je to, što su umjeli tačno zbrajati brojke. Treći član uprave g. M. Čorjek je, koji se posvećuje samo svoje poslu, a povjerenik je Vjersijskog Zavoda u Zadru, a kao takav ne

bi ni imao bit član banke uprave, a uza sve to nema vremena, da se za nju ni najmanje zauzme. Treba ga dakle zamieniti, ali predsjednik ne će da se bita drugi, već hoće da mu ostane S. M. koji se nikad nije protivio tome, da se predsjednik pa volji posluži bančinim novcem u svoje svrhe. Kad je dočulo, da se traži promjena uprave, obratio se on raznim posjediteljima akcija, da njemu uruču punomoći, kojima da će imponirati, i da će tako postaviti na upravu one, koje on hoće, a ne one, koje nještiri dioničari hoće da zamire. — Morpurgo se hvasta, da on ima sada moć i da on hoće tako, pa će prema tome buduća sjednica biti bez sumnje vrlo burna.

Da se Banka uzdrži i ojača svoju snagu, ove bi se godine morali zamieniti novima članovi uprave g. P. i M. jer prvi smeta njezinom poslovanju, a drugi jer ne vrši svoje dužnosti. Mora se imenovati tajnik, i to takav, koji će bit duša ustanove, koji će promovirati rad banke poznavajući stvari i zanimanjem. Mora se uzeti kao činovnik dobra sila, da uzmogne uspješno voditi upravu nekretina i tiskare; moraju se uređiti donapokon i račun i „Jedinstvom“, a ne da i nadalje upravljaju dosadašnji članovi sred toliko konfuzeije, s koje se račun prikazuju i poslie više mjeseci.

Kad se urede posli, Banka će moći da nastavi svoj rad još boljim uspjehom; sredstava ne manjka, povjerenja će bit sve više, zavod će se podići i koristit će Hrvat-kaj stvari bez ikakve škode gospodi dioničarima. Prestat će tako i list, koji ne postoji za drugo, već da napada sve, što je kod nas pošteni, i da sije razdor i smutnju, dok nam treba samo sloge i sklada.

Kad bi potrajalo kako je danas, imali bismo i unaprijed 5 banka za više slojeve, a za poljedjelca, težaka, s kojim svi živimo, nit jedne!

Skrajno je vrijeme da se tome doskoči!

Mina.

Red se nešto opaja. Od kad je na komitulu naše občine zauzeti rodoljub Niko Marangunić, opaja se nešto reda u ovom dosad strasnu u svatkom pogledu zapuštenom mjestu. Gospodinu Maranguniću i ostaloj upravi občinskoj stavljamo na srce da uradi stogod za ribarnicu, jer kako je sada to je baš nepodnošivo, i na stranotu je mjestu. „Seoska blagajna“. Kako već javismo bijaše ovdje ustanovljena „Seoska blagajna“, koja na žalost ne može da započne svoje djelovanje, jer naš Zemaljski Odbor neće (?) ni uz plaću da pošalje potrebite knjige. Druge blagajne koje poslie njesece dana zatražile iste knjige dobise ih već od mnogo vremena. Ne možemo smanjati, nego da je koji, kome ne ugadja ova ustanova, uplivosao na gospodu u Zadru, misleć da će s time zapriječiti djelovanje naše Blagajne, ali će se prevariću u računu. (Pitajte! Ured.)

„Justus“.

DOMAĆE VIESTI

Pjevački zbor hrv. akademikara iz Zagreba svojim koncertom na obdržanim u Splitu večer u ovdješnjem kazalitu potvrdio je onaj liepi glas, koji ga je pretekao. Koncert je uspio svestrano na obće zadovoljstvo. Mnogobrojno občinstvo, koje je te večeri napumilo kazalite znalo je dostojno procieniti pjevačku vrhnu Hrvat-ke mladosti zaslužnim odobravanjem i pjeskanjem. Oduševljenje je bilo veliko. — Dok ovaj uspjeh naše hrvatske pjesme s veseljem bilježimo, želimo Hrvat. akademikarima i na drugim mjestima moralni i materijalni uspjeh, a upravi mjestnog kazalita izrazjenu priznanje i hvala, što je sa svoje strane učinila sve, što je mogla, da našim ljudima dođe u susret, kad im je u tupla kazalite iz izvanredni popust.

Lične viesti. U nedjelju bio je ovdje na proklazu narodni zastupnik Don Ivo Prodan. U ponedjeljak u jutro proslijedio je u Zadar.

Od ponedjeljka boravi u svom zavičajnom poslu lučki poglavac g. M. Nisiteo u Zadru i okolici.

Ratno brodogiće. „Sigetvar“ i 10 t-rpedimiera pripisli su u ponedjeljak u našu luku, a jučer iza pod. „Trabant“ sa 3 torpediniera. Kako čujemo zadržati će se više dana.

U „Kazalitu Mazzoleni“ davat će sutra u četvrtak i petak na večer dvie izvanredne predstave „Gerusalemme“ — (Jeruzolim). Ove predstave, koje iznose na pozornost u vjeroj slici nekoje prizore iz života Isusovna, napisao je svećenik R. Selvaggio. Radi vješte izvedbe i savršene, krasne mis en scene ove su predstave, u koliko se to iz novina razabire, postigle vrlo liep uspjeh u svim glanim gradovima, a u potonje doba i u kazalitim „Politeama“ i „Fenic“ u Trstu, te na Ricci, odakle drážto sastavljeno od preko stotine članova, dolazi sutra u Šibenik. Novine hvale osobito gosp. Angiela Campagna, koji igra uloga N. G. Isukrista. Prizori su moralni, religiozni. Svjedocanstva raznih župnika i biskupa čestuju obitelji da prisustvuju ovim predstavama. Družtvo će predstavljati i u Splitu.

Pri zaključku lista doznajemo da je obavstavljena predstava urečena za sutra na večer.

Parobrod brodovačkog društva „Šipan“ bio se je nasukao u prošlu subotu po noći na otoku Vrgadi. Izvukao ga je ratni brod „Sigetvar“. U ponedjeljak neostćen pripisio je u našu luku i prosledio put juga.

Splitška diletanaska družina predstavljala je dne 25. o. mj. „Krvavi Badojak“, dramu u jednom činu od Dr. Ivana Majstrovića; zatim „Povratka“ od Srgjana Točica te jednu francuzku komediju „U sred noći“. Djela naših vriednih dramatičara vreama su se sviđjala publici, koja je sa aplausom pozdravila aktere. Glede igre diletanata imao bih samo pohvaliti g. sp. Bonacića, koji je znao umjetnički igrati vje u jednom komadu, a da ga publika ne prepozna. Čudim se takovom umjetniku, da stoji među diletantima. Vriedno je spomenuti go-podjice Lukšić i Jedlički, koje su liepo izvele svoje uloge. Od ostalih imao bih samo gsp. Ljubučića primjetiti, da bude umjereniji, te da prije nauči hrvatski izgovarati, pak da igra uloge u salonskim komadima, a ne u seljačkim, jer za nj nisu. Preporučio bih gsp. Tjardoviću (koji misli da je intendant diletanata) da se ne paća u dječenje uloga, jer družtvo zbog toga propada. Družtvo će se put malo obširnije pozabaviti. Sn.

U Splitu za štednju i zajmove u Vodicanu koncep pr. vještaje brojila 340 stalnih zadrugara.

Aktivi:	
Zajmovi zadrugarima	K 97743.69
Izkaznica potrošača	„ 828.67
Razni računi	„ 8597.31
Novca u blagajni	„ 360.99
Ukupno K 107530.66	
Pasivi:	
Ulozi na štedaju	K 39735.74
Tekući račun	„ 63726.13
Izkaznica dohodaka	„ 7.83
Poslovni djelovi i pričuva	„ 4060.96
Ukupno K 107530.66	

Bachova patenta. Iz Vodica javljaju nam: Načelnik osudio pod nadnevkom 23. tok. mjes. 1. Trein Melka i Grgu Čičina na 3 dana zatvora što bi bili dneva 4 srpnja 1904 — dakle nakon 20 mjeseci od utina — upotrebili „javni odpor“ protiv občinskog redara pri vršenju njegove službe.“ Po sriedi je načelnikova osveta, jer se da je onako, kako u osudi, prekršaj po sebi odpada, jer prošla tri mjeseca, pa učin zagoljen.

Iz Splita. U „Jedinstvu“ od 20. Ožojka 1906 izražena je želja, da se u našem gradovima nekoliko diletanata, kapelnici Hatze, Meneghello i koncertiste g. Čipin, Begović itd. te napokon pjevačko družtvo „Zvonimir“ u jedno Filarmoničko družtvo.

U mjestu gdje se hoće da se od nekog vremena ruši sve što je naše, nije se čuditi ni ovoj tiradi. Ali je odučeno naivna, a da se nebi na nju časom svratili.

Čemu žrtvovati družtvo Zvonimira, koje je družtvo uprav filarmoničko, te se u njemu mladež može podučavati, ne samo što se tiče pjevanja, nego i škole strukovnih glazbala i glasovira, čemu ga razupstati, a da se stvori kakav novi *mixtum compositum*, bez smisla i bez svrhe?

Naš Zvonimir može dovesti našu mladež do pravoga odgoja muzikalnog ukusa, a upravu gospoda Hatze i Meneghello, na koje se pisac „Jedinstva“ pozivlje, učitelji su družtva „Zvonimir“ a jednom su bili njegovi pitomci. I u pokrajini pak i u inozemstvu imademo glazbenika i pjevača koji se u Zvonimiru izučise. Eno im n. pr. baritona Vuskovića. — Ako dvojica, trojica žele imati udobnost novog društva, neka ga stvore za se, ili neka ukersnu ona družtva što su im prestala, mi im nećemo stati na put; ako žele pak sudjelovati sa našim el-mentima, u našim družtvima, vrata su im „Zvonimira“ otvorena.

Ali, da rušimo naša družtva, koja su nas dovela blizu do vrhunca narodne moći, do sjajne pobjede, i kojim smo našim protivnicima otkrili i blago slavenske duše na umjetničkom polju, to nikako, po gotovo ne kad se vidi što se iza busije proti našim družtvim radi, i kad nekima koji se kao prijatelji predstavljaju, smeta sve ono što je nama sveto. — Drugo je nači mudro viđevati sa protivnicima, i s njima živjeti u dobre, a drugo je padati njima na liepak, i radi njihovog liepog obraza zanijekati sami sebe. — Vrieme je da prestane neka čorava igra i da otvorimo oči.

„Zvonimir“ će pako sve to više cvasti, budemo li mi i unaprijed shledili ožaljke tradicije što nam je ostavio uzor kapelnik Vjekoslav Rosenberg-Ručić, kome nije bilo od potrebe da se ugleda u one grade i gradice, u koje pisac „Jedinstva“ šalje naše otce domovine.

Stari Zvonimirci.

Potres. Iz Vodica nam pišu, da je dneva 24 tek. u 9:30 večer bio valoviti potres; pravac mu od zapada u istok, a trajao je 2-3 hipa. — Potres se čuo i ovdje u gradu.

† Don Anto Bara: splićanin i svećenik djakovačke biskupije, nakon što je mnogom vremenu po-
boljevo, umro je u nečijoj u blonici dubrovačkoj.

Bio je kateketa i kapelan u Brodu slavonskom, a izticao se u novinarstvu pod imenom Ante Split, te je po koju literarnu brošuricu napisao. Bio je zauzetan, Hrvat i veseljak, pa će ga mnogi njegovi znanci dugo spominjati.

Bila mu lahka zemlja!

Stanje seoske zajednice blagajne u Primo-
stenu na koncu god. 1905.

Aktiv:

Novac na blagajni	K	207.45
Novac na zajmove udjeljen	"	11072.22
Vriednost pokuštva i ost.	"	296.66
Ukupno K		11576.33

Pasiv:

Uložaka na štednju	K	4591.24
Pasivnih tek. računa	"	4128.52
Podpora i upisnika	"	279.68
Pričuvene zaklade	"	1066.89
Zadružni poslovni djelovi	"	1510.—
Ukupno K		11576.33

Na svrši godine blagajna je brojila 128. dru-
gova. Dionica iznosi K 10, a ulaznica K 2.

Razno iz Imotskoga. Kako se je i očekivalo,
Croci odveden je na 22. u splitske tamiće, gdje
će pred državim odvjetnikom izastu vreau zakopanih bezakojna. Isti, dok je bio u ovojmostnim
tamnicama, izjavio je, da se među zaplijenjenim spi-
sima nahode strohoviti dokazi proti poznatim pra-
ljukabima, te kad oni nisu imali samilovanja bra-
ma njemu, da neće ni on imati napram crnoj četi.

Svak živ se čudi, kako su svemogućji smi
bez ijednog sudbenog činovnika snajeli obaviti pro-
metačinu stana, poklen su ga napisali. Tko im je
dao nalog? Jesu li svi spisi predani c. k. Sudu.
Što §§ kažu?! Sudac iztražitelj gove. Fabris po-
vratio se je u Split, učinivši glavne izvide. Ostali
nezpitani galentirajući biti će ispitani od ovdješnjeg
suda, kad stignu iz inozemstva.

* Brzojavljaju nam iz Beča, da je glasovana
svota za temeljno očišćenje i uređenje varoške
kloake, koje snurad da se je razprostranjivao po cijeloj
ovoj ubavoj krajini, te svojim kužnim zadahom harao
sve, osobito mlade neve. Da ne bi lani larog-
metnoga C... iz Dobranja sa acidom i kamforom,
te da nije junacki zasvirio Biubaši, Bog zna, ko-
liko li nije platio glavom od snarada.

* Sano bi zamolili do koga je, da jednom kad
su odlučili čistiti i uređiti kloaku, pošalju čvrste,
solidine gliboždere (cavafanghi) i više dobro zatvo-
renih kola, u koja će svi nečist strpati i zabornu
povesti u Neretvu poznati *con tre rinacchi*.

Izvor petroleja. Seljak Ivan Radčić iz Imot-
skog otkrio je u Doljanima kod Metkovića bogati
izvor petroleja. Izvor je kupilo jedno magjarsko
dioničko društvo za 100,000 K.

Štrajk gimnazijalnih učenika u Kotoru. Gim-
nazijalci petog razreda nišenke gimnazije pokušale
štrajkovati proti prof. L. pl. Nettohu. Što ureško
ne porekoše, već svi krenuše kaći ko jedan čovjek
prije nego će im profesor stupiti u razred. Štrajk
je trajao tri do četiri dana, dok nije svršila iztra-
ga. Četvorica su izključena iz škole, a ostaloj po-
neastorici podielše 16 sati gimn. zatvora. Veli se
da su se dali na štrajk, jer ih je prof. Nettoh
prenatrpavao lekcijama.

Stonska prevlaka. Bečka „Zeit“ ima članak,
koji je napisao nadvojvoda Ljudevita Salvatora, u
kojemu je između ostaloga prikazana cijela histo-
rija pitanja stonske prevlake čak od filirskih vre-
mena. O istoj stvari izdao je nadvojvoda tu skoro
u Pragu i posebno izdaje, u kojemu u interesu Dal-
macije i njezinog procvata živo zagovara izvedenje
spomenute prevlake i iztice sve njezine prednosti.

Izložba u Milanu 1906. S razloga, što su ne-
ke novine bile javile, da otvor izložbe u Milanu ne
će biti dne 18. travnja t. g., nego da će se odlo-
žiti, izjavio je ovih dana izvršeni odbor milanske
izložbe, da mjerodavni krugovi ni ne misle na ka-
kovo odloženje. Nu, i ako bi se možda dogodilo
koje odloženje, to bi bilo učinjeno samo za neko-
liko dana, a to za to, jer bi se uzeo obzir na dan
dosađača k izložbi kraja Viktora Emanuela.

Upozorujemo sve one naše izložitelje, koji i-
maju nakano, da sudjeluju pri izložbi u Milanu,
neka se sa svojim izložbenim pošiljkama pošalju
do najkasnije 31. o. mj. Tako nam javlja naš prijatelj
i pouzdanik u Milanu.

„Grančičari“ — 1000 predstava. Prva je i o-
samljena pojava u našoj književnosti, a tome nije
doprinio razmak vremena, nego i to, da su „Gra-
ničari“ nesumnjivo komad, koji je u nas p. pular-
nan. Čudnom nekom sudbinom obavljena je ta riel-
ka proslava baš u Osijeku.

† Profesor Luka Zima. Dne 17. o. mj. umro
je u Varaždinu Luka Zima, kr. gimn. profesor u
miru. — Premda Slovenac rodom, ljubio je svoju
drugu otadžbinu Hrvatsku jednakiim žarom. Marljiv
kao pčelica, bijaše dušom i tielom odan svomu

zvanju, te je napisao više učenih članaka, koji će
mu biti najtrajniji spomenik u hrvatskom narodu.

O obito važno jest njegovo kratko djelo: Pi-
gure u našem narodnom pjesništvu. Radi svoga
zvanja i učnosti, te zasuga stetećen na prosvjet-
nom polju, bijaše počašćen od jugoslavenske aka-
demije u Zagrebu pravim članstvom, a bijaše na-
dalje počasnim članom Matice srbske i srbskoga
učenoga društva kao i posjednik reda sv. Save III.
stepena. Što mu domovina nedade — dadeše mu
druga braća, koja umiju bolje c. eniti značajne i
postene ljude, nego zalibože Hrvatska.

Slava umniku prof. Luki Zimi!

Na prikaz. Primili smo zbirku pjesama pod
naslovom: „Sanine mile uspomene“. To su većinom
erotičke pjesme, u kojima se malo što nova daje
kazati. Nova ne nalazimo ništa ni u ovim pjesma-
ma, koje su u toliko vriedne preporeke, u koliko
se odlikuju otmjenom formom. Uza sve to pjesnik
obećuje, pa mu možemo reći, neka nastavi tezikim
putem, ali neka na njem ne klone, ko mnogi drugi
naši poetarci.

Primili smo također 5. i 6. broj „Glasa
Matice Hrvatske“. Sadržaj mu je: Čemu nam liepa
knjiga od prof. Vj. Klaića; Plodovi hrvatsko-slo-
venske zajednice, od prof. R. K.-i; Tumač i bra-
nitelj hrvatske mod-rne, od J. Hr.; „Mladi“ u hr-
vatskoj književnosti, od Biskre; „Srbijasi i svuda“,
od Dr. Iv. Zahara; Prosvjetni glasnik.

Dopisnici. koji danas ne vide u listu svojih
dopisa, neke se uztrpe do idućeg broja. Moradosmo
ih izostaviti radi preobilja gradiva.

GOSPODARSTVO

Trgovački ugovori i Dalmacija.

V.

Po onomu, što smo naveli, jasno je,
da smo mi pri sklapanju trgovačkih ugo-
vora pali žrtvom trojnoga saveza, a na-
prama tome, po sudu samih austrijskih
diplomata, žrtvom viših državnih interesa.
Nu kad je pitanje o žrtvi, treba odmah su-
protstaviti, da onaj, koji je nešto žrtvovao,
traži da mu se na žrtva žrtvom odvrati.
Tko je pozvan, da nami nadoknadi štete,
koje nam nanose viši državni interesi, ako
li ne država sama, odnosno oni narodi i
one pokrajine, koje će od ugovora imati
koristi? Kako da nam se nadoknadi šteta
pretrpljena, kao i ona, koju danomice tr-
pimo, nije teško kazati. U zemlji, koja je
kō od Boga stvorena za rad i napredak,
koja bi uz svoje bogato zaleđe i uz svoje
more mogla biti najnapredniji dio ne samo
Jadrana, već cieleg Sredozemnog mora, a
u kojoj se ništa ozbiljna i trajna učinilo
nije, nije teško proučavati, što da se učini,
a to s razloga, što sve manjka. Ništa ure-
đjena nemamo, po čem bi se moglo suditi,
da barem pripadamo jednoj civilizovanoj
državi. U zemlji bez željeznica, bez puteva,
bez pitke vode, bez dobro uređenih škola,
u kojoj bajnice deru zemlju, a baretna po-
krivaju piodna polja i grozničave gljive
ubijaju radnu ruku, u kojoj još kamatnik
nemilosrdno goni svoju i silu narod, da o-
stavlja kutnji prag; u takovoj zemlji, da
se učini nešto dobra, ne treba biti diplo-
mat, već treba imati ljubavi za narod, koji
u njoj žive, a koji svagdan propada.

Znamo da će nam se primjetiti: Za
Dalmaciju čini se sve, što se može, a činilo
bi se i više, da se ne traži to blaženo sje-
dinjenje.

Ovakovo razlaganje nije ozbiljno —
djetinsko je.

Naravna stvar, da se nijedan Hrvat
s ovih žala ne bi odrekao sjedinjenja za sve
milijune na mutnome Dunavu, a to ne samo
radi svoje narodne časti i ljubavi naprama
braći svojoj, već i radi toga, što u sje-
dinjenju nalazi jedini svoj politički i eko-
nomski spas. Pak recimo, da to sjedinjenje
i sutra nastane, bi li ono bilo opasno po
Austriju? Zaista ne, pa ni onda, kad bi se
iz toga porodilo trijalizam, jer bi Hrvati
ostali uvijek u državi, kojoj pripadaju, te ne
bi tim razvrgli državni sklop.

Nisu dakle samo razlozi politički, radi
kojih mi tražimo sjedinjenje, već su i eko-
nomni, a ovi isti razlozi, koji nas siluju na
to, sile Njemce na Dunavu, da nam to ne
dadu, jer u tome tobože vide svoju štetu.

Svakako, dok se ovo ne zbudje, duž-
nost je Austrije, da poradi u ovoj zemlji
sve ono, što radi u drugim pokrajinam, za
nju svakako manje važnijim, nego li je Dal-
macija, jer sve, što bude učinia, to će ona
ipak kao vlast uživati i onda kad bi se
ostvarilo sjedinjenje. Ona tim ne bi učinila

ništa preko svoje dužnosti, a stekla bi u
ovim našim krajevima barem milu uspo-
menu, dok ovako radeći zaista to od nas
ne može očekivati.

Mi činimo, da ako se nije nikad ništa
sustavna učinilo u našoj zemlji, već ju se
je nastojalo sve to više osiromašiti, zapusta-
vajuć je s jedne, a izručivajuć preko tr-
govačkih ugovora tudjincu njene važnije
proizvode s druge strane, to je uprav s raz-
loga, što mi u austrijskoj diplomaciji
nismo imali nikada pravog prijatelja, u jednu
riječ, oni nisu imali ljubavi za nas, a gdje
ljubavi nema za jedan narod, tu prestaje
sve.

Kakova je bila diplomacija, takove nam
je i ljude slala, koji na žalost još i dan
danas, uz puse riedke iznimke, dolaze u
ovu izmučenu zemlju, ne da narodu koriste,
već da sebi kariere sprave, kō da nisu za
narod, već narod za njih. Ljudi, koji ne rade
iz ljubavi za narod, već iz ljubavi naprama
svome „ja“ pomogli su diplomaciji, da gurne
ovaj biser Jadrana na rub propasti, da ga
izruči svačijoj milosti i nemilosti.

Hoće li se dakle pomoći po pravu i
pravici ovoj zemlji, hoće li se što ozbiljna
i trajna za nju učiniti, mora se promieniti
dosađajni opak i pogubni sistem. U prvom
redu valjalo bi promieniti ljude, te one, o
kojima smo gori govorili, a zamieniti ih sa
onima, koji će kao prvi sinovi majke svoje
znati vrtiti na plavom Dunavu i svrdlati
lubljanje austrijske diplomacije sve dotle,
dok je ne uvjere, da je više došlo doba, da se
sjete Dalmacije i da ona ne smije više igrati
ulogu roba, ulogu pepeljuge, pa da ozbiljno
porade za njezin napredak, kako ih i dužnost
steže, jer samo na ovaj način oni će se
odazvati svom pozivu, samo na ovaj način
moći će bar donekle ublažiti onu bol, što
su nam je trgovački ugovori zadali i što
nam je svagdan zadavaju.

Izprika ili doskočica biti više ne smije.
Ne smiju ministri trgovine, poljodjelstva,
bagoštovlja i nastave govoriti, da bi dali,
da znadu da je od potrebe, ali uza sve to
tu i tu stavku brisati iz proračuna i svi
skupno raditi proti Dalmaciji pri sklapanju
ugovora, kako da nas gurnu u ekonomnu
novolju, kako da žrtvuju naše blagostanje
na korist drugih, koji nam nikada ne će
vratiti milo za drago.

Mi ne pitamo ništa, što nije naše, mi
ne tražimo ništa tudjega, već samo ono, što
nam se dati mora, i što je na nama dobi-
veno, u ime zaštite nekih prevremenih viših
državnih interesa. Tražeći to mi ne napada-
mo nikoga, već prosto vršimo svoju si-
novsku dužnost prama rođenoj svojoj grudi
i narodu hrvatskome, kome jedino mora
Austrija da zahvali svaj velevlastni položaj
i svoju slavu!

NAŠE BRZOJAVKE

Zagreb, 28. Magjarske novine javljaju
da je djakovačkim biskupom imenovan opat
Martinec, zastupnik vladine stranke.

Beč, 28. Fejervary je ostao i danas o-
dje, da bude ponovno primljen u audienciju.
Jučer vladar nije poprimio nikakve od-

luke. Govori se, da je vladar odredio ne
razpisati nove izbore u ustavom propisano-
mu roku.

Beč, U odbor za izbornu reformu iz-
bran je od dalmatinskih zastupnika Ičević.

Beč, 28. Prešni predlog Schönenera i
Wolfa, da se Galicija odieli od Austrije do-
šao je na razpravjanje. Stein i Wolf dugim
govorima zagovaraju to odijeljenje. Gautsch
izjavlja, da su ti predložio manevara proti iz-
bornoj reformi, te da vlada neće podništo
tim predložima udovoljiti. Svenienci pro-
svjeduju. Sternberg se protivi separatizmu
Galicije. Romanczuk je protivan, jer se Po-
ljacima daje velika prevlast nad Rusinima.
Dazinski je također protivan. Syva je za
predlog i glasovati će za nj, jer da predlog
pruža prigodu revizije ustava. Predsjednik
Kaiser prekida razpravu. Sternberg predlaže
nastavak, ali je odbiveno. Pernertstorfer pre-
laže imenično glasovanje izborne reforme.
Primljeno.

Beč, 28. Novinarski parlamentarni od-
bor dopustio je slobodnu kolportazu novina.

Beč, 28. Kabinet Fejervaryev imao je
pred podne konferenciju u palači ugarskog
ministarstva. U podne Fejervari je bio cijeli
sat u audienciji, a oko sata primljen je u au-
dienciju cijeli kabinet. Audiencija je trajala
do 2 i pō. Poslje toga brzo ministri odpu-
tovaše, a novinarima ne dadeše nikakvih
obaviesti. —

Beč, 28. Nadvojvodkinja Marija Josefa
jučer je u sanatoriju Lewi bila operirana
radi upale na slipeom cievu.

Pariz, 28. U konferenciji u Algesirasu
odbor za redakciju elaborata glede policijske
službe u Maroku već je svoj posao svršio
i predao ga cenzorima.

Bukarešt, 29. Sinoć su u Bukarešti pri
predstavi francuzkog komada u narodnom
kazalištu rumunjski djaci demonstrirali. Go-
vori se, da ima do 300 ranjenih.

Vlastnik, izdaj. i odgovorni urednik: Dr. VINKO SMOLČIĆ.
Tiskarnica Ivan Štaglnatz — Šibenik.

Josip Cadell

optičar-specialista

ZADAR.

== Zakleti procjenitelj za Dalmaciju ==

Razpolaze bogatom zbirkom optičnih
predmeta, obavlja naručbe i spram lječničkog
propisa.

Prima naručbe tablica od kovine i od
pocakljena željeza bud koje veličine i boje.
U Šibeniku uzorke tablica drži gosp.
N. Boman, koji također prima naručbe.

Tražim javorova lišća u velikim količaka-
ma. Tko ima i želi
prodati neka pošalje odmah uzorke i oz-
naku cijene na mene.

Marko Ujadica-Rapo — Šibenik.

Čuvati se od patvaranja.

Tko želi nabaviti
ŠIVAČI STROJ
IZVORNI SINGER

naći će ga samo u jedinom skladištu dolinaznačenog
Društva „SINGER“, gdje se besplatno daje škola u umjetničkom ve-
zenju, kao i uporabi muzstrojeva za rubeninu. — Primaju se u zamjenu
stari strojevi. Prodaju se igle i muzgređice.

IZPLATA NA MJESEČNE OBROKE. — JAMSTVO SIGURNO.

za Društvo „Singer“
Karlo Bamberger — Šibenik, Glavna ulica.
sućelice ličarni Dalle Feste.

Solidnost i bezbunoštnost.

Jedino skladište u Šibeniku, Glavna ulica.
Jedino skladište u Šibeniku, Glavna ulica.

LOZE

dalmatijske, navrute na ameri-
skoj podlozi, pripravlja za jesen g.
1906. za okružno područje

PEČENKO I DRUG Komen - Primorsko.

Cienu su:
Navrtci na rupestris monticola 1000 km. K 120
" " aramon > rupestris h. l. " " 140
" " riparia > rupestris " " 140

Naručbe primaju se do 31. sie-
čnja g. 1906. - Sa naručbom zah-
tjeva se 20% kapare.

Tko želi baš svoju lozu, može
poslati poštom mladike srednje
debeljine.

Ne čitati

samo, već kušati se mora
davno prokušani medicinski

Steckenpferd

od
Ilijanova mlieka Sapun

od BERGMANNA i druga, Drazdani i
Tetschen na/L. od prije poznat pod
imenom BERGMANNOVA SAPUNA

od Ilijanova mlieka
da se lice oslobodi od sunčanih pjegica,
da zadobije bijel tein i nježnu boju
Predplatio komad po 50 para
u Drogariji VINKA VUČIĆA
ŠIBENIK.

Società anonima per l'utilizzazione delle forze idrauliche della Dalmazia.

DIONIČKA GLAVNICA K 8000.000

Sjedište u TRSTU.

Radnja u ŠIBENIKU.

PRIMIŠSIMA

CALCIUM CARBID

KOD KUPNJE 100 KILOGRAMA STOJI Kr. 26 franko Šibenik

neto težina (ne brutto za netto)

Novac se šalje unaprijed ili uz pouzće Za velike količine popust uz pogodbu.

PREDSTAVNIK I SKLADIŠTAR

FRUSTO INCHIOSTRI — ŠIBENIK.

VAŽNO ZA DJECU!

Jedan od najboljih načina, da se djeca
sačuvaju zdrava, da im se poboljša krv
i ojačaju pluća jest davati im više puta na
dan meda, ili sama, ili s kruhom i s mlie-
kom. — Preporuča se i starijima proti
nazeban.

Čista naravnog meda po 60 novč. kg.
može se dobit samo kod

Vladimira Kulića.

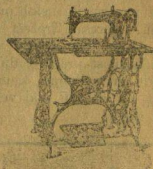
Drogarija Vinka Vučića Šibenik

(prije J. Junakovića)

preporuča svoj bogato oskrbljeni
dućan raznim ljekovitim mirodijama,
predmetima iz gume, svakovrstnim
mineralnim vodama, velikim izborom
najfinijih parfima i predmeta nužnih
za bolesnike.

== Svaki trgovac, koji ne ogla-
sjuje svoju robu, ustupa mjesto
svojim takmacima, koji oglašuju.

KAJBOLJI I MAJDEPNJI
SIVACH STROJEVI 0 0 0 0
"SINGER" 0 0 0 0
MANOVNIH SISTEMA 0 0 0 0

DORIVAJU SE SAMO I SKLADIŠTU
SIVACH STROJEVA "SINGER"
IVAN GRIMANI - ŠIBENIK.

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA

PODRUŽNICA ŠIBENIK

(Centrala u Dubrovniku i Podružnica u Zadru)

obavlja sljedeće poslove:

Prima novac u svrhu ukamčavanja na uložnice i blagajničke doznaičnice, te uz
potvrde na tekući ili na ček račun.

Preuzima vrijednosne papire i line vrijednote u poljarnu. Preuzima u svrhu na-
plate uplate, napunice i čekove za našu državu i za inostranstvo.

Daje predjuncore na vrijednosne papire, zlatni i srebrni novac i robu.

Kupuje i prodaje vrijednosne papire i vrijednote, naročito sve vrste državnih i pri-
vatnih srećaka, državnih zadužnica, željezničkih i industrijskih papira, založnica priori-
tetnih obveznica, inostranskog novca u papiru, doziva, zlatnog i srebrnog novca naše
zemlje i inostranstva.

Unovčuju izvanečne sredke, zadužnice i dospjele kupone, te nabavlja nove ku-
panske arke. Provalja osiguranje proti tečajnom gubitku izriebanih srećaka i zadužnice.

Obavlja vinkulacijsku i devinkulacijsku svih vrsti vrijednosnih papira, polaze vojničko-
žentibene i sve druge jamčevine u vrijednosnim papirima, te provadja konverzije.

Izvršuju isplate na svim mjestima naše i drugih država, te izdaje kreditna pisma.

Eskomptira mjenice, napunice i kupone vrijednosnih papira. — Prodaje promese
za sva vućenja. — Obavlja besplatno reviziju svih srećaka naše države i drugih u njoj
dozvoljenih. — Osim toga obavljaju i sve ostale transakcije, koje zasjecaju u bankovnu
struku, uz najpovoljnije uvjete. Sve pitanje obavijesti daje rado usmeno i pismeno.

Hrvatska Vjeresijska Banka (Podružnica Šibenik).

„CROATIA“ osiguravajuća zadruga u Zagrebu,

utemeljena god. 1884.,

po občini slob. i kr. zemaljskog glavnog grada Zagreba jedini je domaci
osiguravajući zavod.

Ova zadruga, osnovana na uzajamnosti, tom prokušanom i najčvršćem
financijskom temelju, prima uz vrlo povoljne uvjete sljedeće vrste osiguranja:

1. Na ljudski život:

a) osiguranja glavnice za slučaj doživljenja i smrti;
(b) " miraza djevojkama;
(c) " životnih renta; sve to u raznolikim probitačnim
kombinacijama;

2. Protiv štete od požara:

a) osiguranja svih vrsti zgrada (kuća, gospodar. zgrada, tvornica);
(b) " " pokretnina (pokućstva, dućanske robe, go-
spodarskih strojeva, blaga itd.);
(c) osiguranja poljskih plodina (žita, siena itd.);

3. Osiguranja staklenih ploča protiv razlupanja.

Jamčevna glavnica zadruge I milijun Kruna.

Godišnji prihod premija i pristojba preko 600.000— Kruna.

Listnica obveza zadržanih članova K 2.181.383.54.

Posebne pričuve Kruna 220.000—.

Izplaćene odstete u požarnom odjelu Kruna 1,900.000—

Poblize obavijesti daje

Ravnateljstvo „CROATIE“ u Zagrebu,

Zrinski trg, Berislavićeva ulica br. 2., te povjerenici i zastupnici
po svim većim mjestima u zemlji.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTARNIH SVEĆA U ŠIBENIKU

Svoj k svome! — POZOR! — Svoj k svome!

Čast mi je preporučiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu,
crkvama, bratovštinama, moju dobru urudjenu

TVORNICU VOŠTARNIH SVEĆA.

Kod mene dobit se mogu izvrstne, a već od mnogih priznate u
svim veličinama **sveće od pravog pčelinjeg voska**, kao i fino
crkvenog tamjana.

Svaka i najmanja naručba p. n. mušterija prima se najspretnije,
te se obvezujem obaviti njihove naloge u što kraćem roku, obvezom
najpompnije izradbe i uz najpovoljnije uvjete.

S velepoštovanjem

VLADIMIR KULIĆ

Šibenik (Dalmacija) Glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTARNIH SVEĆA U ŠIBENIKU.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTARNIH SVEĆA U ŠIBENIKU.

JEDINA HRVATSKA TVORNICA VOŠTARNIH SVEĆA U ŠIBENIKU.

Štovanom občinstvu preporučujem upo-
trebljavanje **MAGAZINOVE SMREKOVAČE**,
koja okrepiljuje želudac, razgrijava živce,
zaustavlja proljev i lieči od groznice, tifusa,
hunjavice i t. d.

Samo čista, odlikovana „Smrekovača“
dobiva se kod distileura

RISTA P. MAGAZINA
Šibenik (Dalmacija).

Čudnovat je

uspjeh

koji se postizava
uporabom najpovoljnije
ličila za kose

Nuisol-a

od otahova ekstrakta
od BERGMANNA i druga u Drazdanim
i Tetschen na/L.

jer nadmasuje naravnim bojama, koju
daje vješima i bradi, sve dosadašnje
premaže.

Dobiva se u staklenkama po K 2.50
u Drogariji VINKA-VUČIĆA
ŠIBENIK.

Jadranska Banka u Trstu

Bankovne prostorije u
ulici Nicolò Macchiavelli, br. 26.

započela je svoje poslovanje, te
obavlja sve bankovne i mjenične po-
slove: eskomptuje mjenice, daje predjuncove
na vrijednosne papire, kao i na robu ležecu
u javnim skladištima.

Kupuje i prodaje vrijednosne papire
svakv vrsti, devize, inozemni zlatni i srebrni
novac, te banknote, i unovčuju kupovne
izričane papire uz najpovoljnije uvjete.

Izdaje doznake na sva glavna tržišta
monarhije i inozemstva, te otvara vjeresije
uz izprave (dokumente) ukrcavanja.

Prima novac na štedionične knjižice u
tekući i giro račun.

Obavlja sve burzovne naloge najbrže i
najsavjestnije uz vrlo umjerene uvjete.

Posreduje i konvertira hipoteke kod
prvih hipotekarnih zavoda uz najviše uvjete.